

Szerkesztőségi Iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ös szám.

Tovább a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ----- 12 ft.

Félévre ----- 6 .

Negyedévre ----- 3 .

Egy óra ----- 1 .

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1896.

XXV. évfolyam, 154. szám.

Kedd, július 7.

Gazdáink helyzetének javítása.

Nagybecskerek, július 7.

A Budapesten tartandó gazda-kongresszus alkalmasint eléri tetőpontját az európai agrármozgalom és oly pontozatokat fognak azon tárgyalni, melyek már régóta közvagyonot képeznek, és oly kérdések merülnek fel, melyeket a mezőgazdaságon kívül álló közgazdasági tényezők közreműködése nélkül egyszerűen nem lehet megoldani. Az összes agrárkérdések legfontosabbika, a tengely, mely körül valamennyi alárendelt kérdés forog, a gazdasági hitel kérdése, melynek megoldásánál Magyarország túltett egész Európán. A gazdasági hitel kérdését Magyarországra nézve megoldottnak tekinthetjük és megoldással szoros összefüggésben van az átmenet a külterjes gazdálkodástól az általánosan elismert belterjeshez.

A belterjes gazdálkodás megköveteli a föld jobb megmunkálását gépekkel, műtrágya és erőtakaróanyag használatát, a legjobb vetőmagok olcsó beszerzését, ipari növények termelését, kisebb-nagyobb gazdasági ipar létesítését s mindenekelőtt terményeink jobb értékesítését és az állatállomány javítását.

A kormány részéről eddig tett rendszabályokból meggyőződhetett ugy maga a kormány, mint az országnak mezőgazdaságot űző lakosai, hogy mindeme változások körül csak pénzkérdésről van szó, és hogy sem a gazdák közönye, sem fogyatékos értelmessége nem oka annak, hogy Magyarország egy hüvelylyel sem jutott előbbre a belterjes gazdálkodás útján, és hogy e téren kisebb népek és nemzetek által megelőzni engedte magát. Ausztria legkisebb koronatarományja belterjesen műveli gazdaságát és a nagy, hatalmasan feltörő Magyarország csak a külterjes és kevésbé jövedelmező gazdálkodás terén forgácsolja szét erejét és nagyságát.

A kormány erélyes kezdése és céltudatos közreműködése folytán a Magyar Agrár- és Járadékbank immár megtette az első és jelentőséggel teljes lépést a létező viszonyok javítása végett; megadta a lehetőséget a magyar gazdáknak arra, hogy hitelszükségeiket oly módon fedezhessék, aminő a magyar kereskedelemnek és iparnak nem áll rendelkezésére. A mezőgazdák tökéletes hitelegyletének létesítése által a pénzkérdés meg van oldva minden gazdára nézve, aki a kérdést megoldottnak akarja tekinteni és csatlakozni akar az egylethez. A magyar mezőgazdák hitelegyletének immár rendelkezésére áll az egész európai pénzpiacz, és a hitelgények, legyenek bármily nagyok, nem képeznek akadályt. Annyi pénz áll rendelkezésre, amennyi csak igényeltetik, míg más bankok és hitelintézetek nehéz időkben mégis csak kénytelenek tekintettel lenni erejük bizonyos hatáira. A kamatláb, melyen a mezőgazda hitelt kap, relative és abszolúte alacsony: $5\frac{1}{4}\%$ és oly alacsony fokon mozog és annyira állandó, hogy csak kevés kereskedőcég van, amely ily alacsony kamatláb mellett lenne képes hitelszükségletét fedezni. Ezenfelül ezt a mezőgazdasági személyhitelt az egyleti tagok bekebelezés nélkül, a hitelkérő által egyedül aláírt váltóra kapják, ami kereskedőnél teljesen ki van zárva. A kölcsönt

öt év alatt lehet törleszteni, az igényelt kölcsönösszeget azonnal és gyorsan folyósítják, — oly előnyök ezek, minőkről a magyar mezőgazda eddig álmodni sem mert.

A magyar mezőgazdaságnak, ennek a legelőkelőbb magyar közgazdasági tényezőnek megerősödése érdekében a magyar kormány korszakalkotó sikerének kell elismernünk ezt az intézményt, és a magyar mezőgazdaságnak ehhez az intézményhez való csatlakozásától nemcsak a mezőgazdasági válság leggyorsabb és legjobb megoldását várjuk, hanem a népjólét emelését, a földbirtok és ezzel együtt a magyar állam megerősödését is, befelé és kifelé egyaránt.

Konstantinápolyból. A török fővárosból a következő, felette érdekes czáfolatot küldték: A törökellenes európai sajtóban folyton a legkihívatóbb dolgok olvashatók a tarthatatlan állapotokról európai Törökországban, és az említett sajtó legújabbban azzal szerepel, hogy napról-napra híreket terjeszt majd kivégzett örményekről, majd megcsatározásokról és ellenségeskedésekről a görög-török határon.

Sem az egyik, sem a másik hír nem való s mind a kettőnek egyszerűen az a tendenciája, hogy Törökország komoly reformtörekvéseit Európa előtt diszkreditálják és lehetőleg rövidítsék az időt a reformok életbeléptetésére.

Ezek a Törökországgal szemben ellenséges hangok arra emlékeztetnek, hogy a török-bolgár és a török-szerb háború is csatlakozásokkal és összeütközésekkel kezdődött és ennek folytán most mindennap a török-görög háború kitörését várják. Azonban eltekintve attól, hogy a görög kormány ilyen vakmerő kalandba nem rohanhat és Kréta elérhetetlensége s a berlini szerződés miatt nem is fog behatolni: itt határozottan tagadják, hogy a görög határon kihívó jellegű kihágások történtek volna és kijelentik, hogy a két állam a képzelt legbarátságosabb lábón áll egymással. A krétai nemzetgyűlés képes lesz az elfogadható viszony helyreállításának kérdését ép oly jól megoldani, mint a hogy az európai birtokkérdés évek előtt alaposan és végleg megoldottat.

Közigazgatási bizottság.

Nagybecskerek, július 7.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 6-án tartotta meg rendes havi ülését, melynek megnyitása alkalmával Rónay Jenő főispán üdvözölte a bizottság egybegyűlt tagjait, különösen Karácsonyi Jenő grófot, ki a bizottságha a vármegye közgyűlése által legközelebb beválasztván, ez alkalommal, mint első ízben megjelent bizottsági tag vett részt a tanácskozásban. Ezután szomorú kötelességet teljesítve jelentést tesz az elnök Torontálvármegyének két ízben volt alispánja, Bethlen József gróf elhalálzásáról, nemkülönben bejelenti Schaeffer Antal praepositus apát, nagybecskereki esperes plébános, volt megyebizottsági tagnak elhunytát. Mindkét gyász-esetnek a vármegye politikai történetét érintő jelentőségéről megemlékezvén, egyben a két jeles férfiú emlékének jegyzőkönyvi megőrzését indítványozza. Ezt a bizottság határozatilag ki is mondta.

Jelen voltak a bizottsági ülésben: Rónay főispán elnökléte alatt, dr. Dellimanich Lajos alispán, báró Feilitzsch Berthold m. főjegyző, Steinbach Antal kir. tanfelügyelő, Talapkovics Vazul kir. tanácsos pénzügyigazgató, Szobotka Rzsó kir. államépítészeti hivatali főnök, dr. Plechl Szilárd m. főorvos, dr. Mihalovich Ödön m. orvoséki elnök, Karácsonyi Jenő gróf, Kovách Agoston kir. tanácsos, Vécsey István, Steinitzer Géza, Jankó Agoston és Karácsonyi Andor bizottsági tagok, Weinrich Vilmos m. aljegyző, jegyzőkönyvvezető. Távolmaradásukat igazolták:

Nikolics Feodor báró v. b. t. t. Csávossy Gyula, Babics József, Rónay Ernő bizottsági tagok.

Az elnöki bejelentések elhangzása után a bizottsági tárgysorozatba felvett ügyek érdemei elintézése következett, melyek általános vonatkozásokat nem tartalmazván, hivatalos bejelentésünk feladatkörét meghaladják, ellenben a közviszonyaink jellemzéséhez tartozó június havi szakjelentések a közigazgatás külön ágai szerinti előadók által bemutatván, ezek tartalmához képest közölhetjük a következőket:

A kir. pénzügyigazgatásügyi június havi jelentése szerint a most említett hónapban befolyt egyenes adóban 64,646 ft, hadmentességi díjban 372 ft 89 kr, ezen eredmény viszonyítva a múlt év megfelelő hónapjának egyenes adóban 40.101 ft, hadmentességi díjban 270 frtot kitevő bevételeihez, mutatkozik 24.544 ft 45 kr, illetőleg 102 ft többlet, tehát ily összegű kedvezőbb eredmény.

A hátralék a folyó 1896. évi június havában és pedig egyenes adóban 3.129.220 ft, hadmentességi díjban 147 ft. Fizetési folyósítás a lefolyt hóban nem engedélyeztetett.

A m. kir. államépítészeti hivatal jelentéséből kitűnik, hogy a 150,657 ft évi kirovás és 270,164 ft hátralék, összesen tehát 419,065 ft előirással szemben csak 53.993 ft folyt be és így alig 12 százalék. Ezen nagymérvű hátralék behajtása iránt a járási szolgabiroóságok különbeni felelősség kimondása terhe alatt, — a legerélyesebb eljárásra utasítottak. Különösebb szigor alkalmazása szükségesnek találtatott Nagybecskerek város tanácsával szemben, hol a folyó évi előirásnak az ottani számvétség által be nem terjesztett adatok folytáni eszközlése nagymérvű halasztást szenvedett.

A börtönügyi statisztika a múlt hónapban kedvezőbb állapotok beigazolása mellett tanusodik.

Végre a megyei főorvos havi jelentése és a múlt hó közegészségének javulását teszi nyilvánvalóvá. Nagymérvű elterjedéssel csupán a himlőjárvány fenyegetett, mely azonban sürgős intézkedések után nagyrészt elfojtva és következményében a minimumra leszállította lett.

Végül beterjeszti a főorvos, hogy a glogoni gyógytár megnyitottat.

Ezek után elnök a bizottsági tagok szives közreműködését meghőszönnvén, a bizottságot azon kijelentéssel rekesztette be, hogy a legközelebbi bizottsági ülést augusztus hó 17-re tűzi ki.

Millennium Dolován.

— július 6.

Dolován, vármegyénk e szépen fejlődő községében, tegnap azon alkalomból, hogy a községben ezredéves ünnepélyt rendeztek és a község háza alapkövét lerakták, fényes ünnepségek folytak le. A rendezett festivitások, melyekről alább számolunk be, arról győzhetik meg a figyelmes szemlélőt, hogy e vegyesajku községben a nyelv- és valláskülömbőség daczára a lakosság egy, mikor a magyar hazáról van szó, és hogy nincs ott szó nemzetiségi mozgalmakról, felekezeti féltékenykedésekről, hanem a nép, mely látja, hogy e vármegye élén állók csak a legjobbat akarják, örömmel ragadja meg a feléje nyújtott jobbot és tüntető köszönettel igyekszik meghálálni azokat a jótéteményeket, melyeknek a község előrehaladását köszöni. Rónay főispán büszke lehet a tegnapi

napra, mert akkor mikor öt elhalmozták tüntető óvációkkal, egyszermind a magyar haza mellett is tüntettek.

Különös elismeréssel kell e helyen megemlékeznünk a nép vezetőiről, a papokról, tanítókról és a község előljáróiról, kik tapintatukkal érték azt, hogy a különböző nemzetiségek békés egyetértésben mint jó hazafiak élnek egymás mellett.

Részletes tudósításunk a következő:

Rónay Jenő főispán kilencz órakerkezett meg Pancsováról a következő urak társaságában: dr. Dellimanich Lajos alispán, Poroszkay Béla m. főügyész, Jekelfalussy Zoltán cs. és kir. kamarás, báró Hauser Károly főispáni titkár, Bogoszlavlevits bavnistyei gör. kel. szerb pap, Jablonszky Miklós főszolgabíró, dr. Karattur Arthur v. ügyész (Pancsova város képviselőjében), Rodoszlavlevits nyug. főszolgabíró, Csernovits Agenor társ. igazgató, Bartóffy házközösségi főszolgabíró, Halász István szolgabíró, dr. Kehrer járásorvos, Szmik Antal társ. főmérnök.

A társaságot a határszállon nagyszámu küldöttség várta, mely zajos éljenzésbe tört ki, midőn a főispán és kísérei a nemzeti színű lohogókkal feldíszített diadalkapun át bevonultak a községbe. Rónay főispánt Jablonszky főszolgabíró magyar, Petrovics Mihály községi bíró szerbül, Stakics Dezső tanító románul, a tüzoltó parancsnok pedig német nyelven üdvözölte, míg egy szöske kis leány virágot osztogatott az elegáns társaság között.

A dolovai lakosság e napon igazán ünnepezt. A házak mindenfelé lobogódszít iltettek, ünneplő ruhában tolongott a nép az utcákban, mely olyan hatalmas zsivó- és szetreszka-kiáltásokkal fogadta az érkezőket, hogy csakugyan el lehetett hinni, mikép itt nem egyes szereplői vágyok, de az egész község, apraja-nagyja ünnepli meg a haza ezredéves fennállását. Bartholomei Aron román pap gyönyörűen feldíszített házában ott díszlett a magyar nemzeti lobogó a czimerral, mely loyális tüntetés különösen felkeltette a vármegye főispánjának figyelmét.

Rövid lunch után a társaság a templomba vonult, mely zsufolásig megtelt a falu népével. Az isteni tiszteleten a három dolovai lelkészen kívül még Davidovits József pancsovai káplán vett részt. Rakits plébános szerbül, Bartholomei plébános pedig románul fejtegette a népnek a mai nap jelentőségét, intvén őket a közös haza szeretetére és egyetértésre.

A templomból ismét a község házára mentek át, a község háza alapkövetését végzendők. Az érdekes alapító oklevél következőképen szól:

Kelt Dolován 1896 ik — mint édes hazánk: Magyarország fennállásának ezredik évében — július hó 5-én, Ó felsége I. Ferencz József koronás király dicső uralkodása, Báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Perczel Dezső belügyi, Dr. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi, Dániel Ernő kereskedelemügyi, Darányi Ignác földmívelésügyi, Lukács László pénzügyi, Báró Fejérváry Géza honvédelmi, Báró Jósika Samu ő felsége személye körüli, Erdély Sándor igazságügyminiszter és Josipovics Imre horvát szlavon-dalmát miniszterek kormányzása, Zombori Rónay Jenő kir. tanácsos főispánsága, Dr. Dellimanich Lajos alispánsága, Báró Feilitzsch Berthold csász. és kir. kamarás főjegyzősége, Poroszkay Béla főügyészsége, Dr. Mihalovics Odón árvászeki elnöksége és Jablonszky Miklós főszolgabírósága idejében.

Üdv és boldogság kései utódainknak!

Diszes közönség: méltóságos, nagyságos és tekintetes urak gyűltek egybe a mai napon, hogy községünk új község házának alapkövet rakják le.

Dolova község nagy és szép község. Első alapításának ideje ismeretlen. Merczy Claudius által Savoyai Jenő herceg rendelkezésére 1723—25. években készített „Banatus temesiensis“ című — a Bécsi csász. és kir. hadügyministerium levéltárában levő térképen községünk jelenlegi nevének mint elpusztított, már nem létező község szerepel, tehát régi községnek kellett lennie. Újabb telepítése 1765. Szeptember 23 án történt, és Griselin Franciscusnak „Tabula Banatus Te-

mesiensis“ című térképen 1776. évben községünk ismét előfordul, mint lakott község. Lakosságának száma jelenleg 6660, melyből 4840 szerb, 1750 román, 24 magyar és 46 német. Van 3 temploma: 2 szerb és egy román; 3 iskolaépülete, összesen 11 tanteremmel, 1 óvodája. A község előljáróságának és egyéb községi hivatalnokoknak névsora következő:

Petrovics Mihály bíró, Lazarov Miksa al-bíró, Popovics Fülöp I. pénzszedő, Vlaim Márk II. pénzszedő, Popovics Sándor közgyám, Glöckner József, Pavlov Sebők, Szimin Döme, Sztokics József, Rottár János és Glavonics Arzen esküdtek; König György községi jegyző, Dr. Nenádovics Lazar községi orvos; Manojlovics György I. aljegyző, Zsiván Miklós II. aljegyző, Ruszován Miklós irnok, Albrecht István végrehajtó; Szmolka Mária községi szülésznő. A képviselő-testület 20 legtöbb adót fizetőből és 20 választottból áll, névsora:

Fuka Manó, Sztainov Miklós, Popovics István, Bartholomey Aron, Zsivojnovics Szvetozar, Gavrilov Vazul, Bolgarics Péter, Zsivonovics Sándor, Jesszenszky Jenő, Pavkovics Panteleimon, Rakastyan László, Rákics Mihály, Petkov Zsivan, Gyurgyev Vazul, Drazsilov Vazul, Kudrin Sándor, Glavonics Márk, Szubin Trifon, Fuka László, Brzovan Vitályos, Sztajanov Mátyás, Sztokics József, Barajevacz János, Petrovics Mihály, Popov László, Mihailov József, Raics László, Mihailov Mátyás, Boldovina Arzen, Bozsják Vitályos, Gyurkov Vazul, Szimka Miklós, Sztaniszlavlevics Szvetozar, Obrenov Jenő, Vemics Sándor, Sztákics Ulászló, Gavrilov János, Bukazics Sebők, Vukovics Ata és Popov Szilárd.

A lelkészek nevei: Bolgarics Péter szerb plébános és esperes helyettes; Bartolomey Aron román plébános; Rákics Mihály szerb plébános.

A tanítói kar névsora: Sztákics Dezső igazgató-tanító, Bitevics János, Popovics György, Sztákics Ulászló, Novakovics Milan, Rákics Teofil, Rákics férjezett Sztákics Olga, Lukics Szilárd Ruszován Zsófi, Sándor Ermolae, utóbb nevezett állami tanító és Szilvassy Józsa óvónő.

Az épület történetének elmondása után így folytatja:

Kezdetleges és szerény volt a katonai adminisztráció örökebe lépett hazai közigazgatásunk 1872. évben, épen olyan, mint azon ház, mely községünkben hajlékál szolgálát, de azóta fejlődött, izmosodott, rendszeres és öntudatosává vált, mint egy hatalmas folyó széles biztos mederben folyik tova, vetélkedve a legfejlettebb nyugati államok közigazgatásával. — De a lakosság sem az többé, a mely régen volt: 1872 ig akaratlan, felebbvalóiknak vakon engedelmessé, sokszor büntetett és lealázott, csak mérsékelt tevékenységet kifejtő alattvalók, most sorsukat szabadon intéző, köteleseiket hiven teljesítő, de törvényes jogaikat féltékenyen őrző szabad honpolgárok!

Eme gyökeres változások hatása nem maradhatott ki a község mint testület építkezéseire, azoknak folyamánya és büszke hirdetője az előtünk kibontakozó palota, mely hivatva van méltó hajlékot szolgálatni a modern közigazgatás minden ágazatának és reprezentálni nagy és fontos községünk önkormányzatát.

Fohászunk a mindenhatóhoz, hogy eme palota, melynek alapkövét most akarjuk lerakni, minden időben csak is Ó felsége a király és a legfelsőbb uralkodó ház dicsőségére — édes, hazánkunk és községünk lakosságának boldogítására, — anyagi és erkölcsi öregbítésére irányuló cselekedeteknek és intézkedéseknek legyen néma tanúja!

Éljen a király! Éljen a haza! Éljen Dolova községe!

A szokásos kalapácsütéseknél résztvettek a papok, Rónay főispán, dr. Dellimanich alispán, a község bírja és jegyzője.

Az ünnepély végeztével a következő küldöttségek tisztelegtek Rónay főispánnál: papok, tanítók, a község előljárói és képviselői, a város kereszt dolovai főkjja, a tüzoltóság és a dolovai dalkör. A megye főispánja ismert lebilincselő szivélyességével fogadta az egyes küldöttségeket, erősen hangsúlyozván minden egyes alkalommal, milyen kellemeesen lepte meg ez a barátságos egyetértés, mely a különböző nemzetiségek között uralkodik, s egyuttal megragadta az alkalmat, hogy ezért a hazafias egyetértésért első sorban a nép vezéreinek: a lelkészeknek, tanítóknak és a község előljáróinak fejesse ki köszönetét és elismerését, mint a kik valóban nemes hivatásuk magaslátán állanak.

1 óraker ebéd volt az iskola nagytermében, melyen nemcsak a vendégek és az intelligencia, de az egyszerű gazdák nagy többsége is részt vett. Mintha varázsszekerek működtek volna azon, hogy a szemnek kedves látványt teremtsenek, oly gyönyörűen díszítették fel az

éttermet. De nemcsak a szemnek kedveztek, meg lehettek elégedve a legkényesebb gourmandok is azzal a kifogástalan menüvel, melyet a dolovaiak vendégeiknek felszolgáltak.

Lelkes felköszöntőkben nem volt hiány. Rónay főispán emelkedett fel elsőnek, lendületes pohárköszöntő kíséretében poharat emelvén a legelső magyar emberre, a királyra és az uralkodó családra. (Lelkes zsvio- és szetreszka-kiáltások.) Bolgarics szerb pópá a vármegye érdeműs főispánját élteti. (Szünni nem akaró taps és éljenzés.) König jegyző a vármegye közszeretében álló alispánját, dr. Dellimanicsot, Bolgarits lelkész Poroszkay főügyészt élteti. Rónay főispán köszönetet mondván a szivélyes fogadtatásért, melyben részesítették és elismerését fejezvé ki az iránt, mit a községben tapasztalt, így végi toszjtát: (a szerbekhez fordulva) da bog po zsvi vasz goszpoda paroki, (a román lelkészhez) si szetreszka tu domnule popa. A lelkes éljenzés lecsillapultával pedig élteti a tanítókat és a községi előljárókat, mint a nép derék vezetőit. Felköszöntőket mondtak még Jesszenszky gyógyszerész — Jekelfalussy Zoltánra, Rakits lelkész — báró Hauserre, báró Hauser a hazát élteti, továbbá Bartholomei román lelkész Frits járásbíróra, stb. stb.

Rónay főispán tekintetel Schaeffer praelatus temetésére, korábban távozott el s 2 óra után kísérvél elhagyta az animált társaságot.

A hazafias ünnepség, melynek egy szerbek és románok lakta községben voltunk tanúi, sokáig fog még élni azok emlékében, kik azon részt vettek. Sok olyan hazafias községet a magyar hazának!

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 8. községi jegyzők kongresszusa. Augusztus 17. Közig. bizottság ülése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— Szent Gellért csontjai. Temesvárról írják lapunknak: A budapesti hírlapok legújabbban nagyon sokat foglalkoznak Szt. Gellért ereklyéivel, és illetékes helyen értesülünk, hogy a legújabb állítások több-kevesebb tévedéseken alapulnak. Tévedés ugyanis, hogy Szt. Gellért ereklyéinek csak egy kis része van Muranóban. A városi leltárban foglalt hivatalos adatok szerint, Szt. Gellért ereklyéinek legnagyobb része fekszik ott, és pedig a Basilica s. Maria e Donato templom jobboldali mellékoltárán, ezüst szegélyű kristályüveg szekrestyében vannak elhelyezve. Ezek 1400 ban február 23-án kerültek Velencéből Muranóba. A hatvanas években a velencei patriárka ebből kivett néhány törédeket és ezeket Magyarországnak átengedte. Így kerültek a kisebb ereklyetörédek Esztergomba, Nagyváradra és Temesvárra a hol Desseffy püspök székelyében vannak helyezve. Egy kisebb ereklye van még Sanct Georgio Velence melletti kolostorban. Az 1893-ban vezetett nagyobb zárandoklat alkalmával Magyar Pál spirituális, Steigüber Mihály, Billa Pál városi képviselők és Zimmermann Mihály mehalai földbírtokos meglátogatták Muranót, hol meg is mutatták ezen ereklyét. Ami azt illeti, hogy Desseffy püspök az ereklye Magyarországra hozatala ügyében tárgyalt volna a muranóikkal, tény csak az, hogy ő méltósága dr. Váradny Arpad titkárával és dr. Kiss Jánossal Velencében járván megkísérelte, hogy lehetséges volna ezen ereklye átengedését kieszközölni: természetesen viszonyszolgálat ellenében. Ez azonban már azért nem vezethetett végeredményre, miután Muranó és vidékén egész Gellért-kultusz fejlődött már, évente sok ezer hívő elzarándokol ezen ereklyéhez, amiért is nem lehet a népet megfosztani legdrágább kincsétől. Nagyon kíváncsatos volna ezen ereklyét hazánkba hozni, de ily körülmények között ez egyhamar legalább — alig lesz lehetséges.

— Az időről. A sok eső most már a biggadtabb gazdák között is lehangoltságot idézett elő, mert Medard napja ezuttal is beváltotta végső ígétét. A folytontartó esőzés a rozsdát, üszögöt is annyira megérlelte, hogy most már számos vidéken aggodnak a föllépett s terjedő káros paraziták miatt. A rozsdát éltetik azok a ködök is, amelyek immár napok óta ismétlődnek a nyugati hegyi részeken. A szél is végigszalad a vetéseken és számtalan helyen több kárt okoz, mint az eső, mert összekavarja a gabonát

Jégeső volt tegnapelőtt az ország számos részén, a jégdarabok igen súlyosak voltak s a merre pusztítottak, ott sem őszi, sem tavaszi gabona nem maradt épen. A tengeri szára és levele is foszlányokban hever. De legnagyobb a baj a sok eső miatt. A gazdák nem tudnak aratni, pedig már igen sok helyen kasza alá érett a gabona; ahol hozzá is fogtak a munkához, abba kellett hagyni a meg-megújuló eső miatt. A széna is szenved a sok nedvesség és eső következtében és így kétszeres veszteség is éri a gazdát a mostani abnormis időjárás miatt.

Halálozás. Riegler Nándor, Temesvár megye tb. főügyésze tegnap életének 71-ik évében Temesvárott meghalt. Halálát az egész megye gyászolja, mert köztisztviselői álló népszerű aggasztán volt.

Féltreértés. Leány (a kit az apja nagyon összeszid, mivel rajtakapta, hogy egy fiatal emberét megcsókolt): Jó jó, papa meg vagyok győződve a felől, hogy fiatal korodban te is megcsókoltad a mamát. Papa: Az egészen más, a gyermek mindig megcsókolhatja a mamáját.

A két Perez testvér. A perlaszi rablógylökosság két nagyon is ismerős alakja ez a kettő. Ők is gyilkosokként voltak vádolva a szenzációt keltett bűnperben. A kir. kuria tudvalevőleg mindkettőt felmentette a gyilkosság vádjától. Hogy újból visszatérünk e két alakra, annak oka az, hogy a két testvér — Luka és Alexe — újból vendégei a parcsovai fogháznak, még pedig hosszabb időre. A két testvér hatóság elleni erőszak és súlyos testi sértés miatt ül megint, még pedig Luka 1½ évig, Alexe 1 évig.

Két dalegyet fúziója. A „Temesvári magyar dal- és zene egyesület” és a Philharmonia-dalegyet tagjai tegnap délelőtt 11 órakor a városi vígadóban tartott közgyűlésükön egyhangulag elhatározták, hogy a két egyet, mint ilyen, megszűnik létezni és közlekedésével kimondták, hogy egy egységes szervezettű új egyesületté alakulnak „Temesvári zenekedvelő egyesület” név alatt.

Búziás gyógyfürdőben eddig 428 a vendégek száma, kik között ott időzik Nagybeaskerekről dr. Linyácsky Mária orvos neje is leányával.

A kolera. A Reuter-ügynökségnek jelentik Kairóból, hogy a kolera ott még mindig hevesen dühög. Fayum kerületben a legutóbbi hat napon 327 új megbetegedés és 290 haláleset, a Gharbi kerületben 147 betegedés és 112 haláleset, Egyiptom egyéb részeiben 342 betegedés és 271 haláleset fordult elő.

Dinamit-merénylet. Temesvárról írják lapunknak, hogy Oravicza mellett fekvő Majdán községben tegnapelőtt éjjel ismeretlen tettesek dinamittal a levegőbe röpítették Nemcsek regalebélő házát. Szerencsére a gazda a ház egyik melléképületében aludt családjával és így az ijedségen kívül más baja nem történt. A robbanás akkora volt, hogy elhallatszott egész Oraviczáig. A vizsgálatot a legszélesebb körökben megindították, mert kétségtelenül hosszú műve volt a merénylet.

A szerbiai sertéskérdés. Belgrádból írják: A szaloniki szerb főkonzulátus hivatalos jelentése a Szalonikin át Marseillebe küldött szerbiai sertésszállítmányok teljes eredménytelenségének okaival foglalkozik. A jelentés szerint nincsenek alkalmas szállító hajók, a szállítási költségek igen nagyok és a marseillei mérsárosok kartell alakítottak és önkényűleg diktálták az árakat. A jelentés konstatálja, hogy a sertések nagy része utközben megdöglött, így a Tabor gőzösön szállított 520 darab sertés közül egy negyedrészénél több ment tönkre.

Irodalom és művészet.

* Az Uj Világ csodái. (Laurencic Gyula igazgató.) Leirhatatlannal érdekes az az amerikai diszmű, melyet a „Pesti Napló” kiadóhivatala előfizetőinek és a közönségnek nyújt.

Egykor az emberek távoli csodavilágról álmodoztak, a melyet a fantázia a mesék pompájával, kincsekben kiszámíthatatlanul gazdagnak képzel el. E csodavilág után való forró óhaj arra ösztökélte a bátorszívűeket, hogy fölkeressék. Sok tévelygés után megtalálták a már szinte mesévé vált régi Indiát, fölfedezték leirhatlan merész, hosszú tengeri utazás után — az Uj-világot.

Az a világ, a melyről oly sokat ábrándoztak, csakugyan ábránd világ volt? Nem. Meg volt az, a czélt elérték. Csak az élő valóság és a birtok és élet után való kemény harc nem engedte, hogy az álom valóságát észrevegyék. Evszázadoknak kelle elviharozniok, míg az

emberiség arra a meggyőződésre ébredt, hogy mit nyert ezzel az új világgal. A mérhetlen kincsek megvoltak, csak mélyen el voltak rejtve a föld ölében, úgy, hogy még hosszú idő fog elmulni, a míg az utolsó drágaságokat a felszínre fogják hozni.

Es az ország szépségei? Szébbek, mint a milyenekről álmodoztak, nagyszerűbbek, mint a mennyit a legmerészebb fantázia el tudott képzelni.

Persze, a legnagyobb, a legkülönösebb csodája e világnak, oly csoda, a mely csak később keletkezett — az ember és az ő művei.

Erős kötelék fűz bennünket magyarokat az új-világhoz. Nincs város, gyarmat az új-világban, a melyben a magyar elem kiváló szerepet ne játszana. Amerika Magyarország számára új otthonná változott és csak kevesen lehetnek Magyarországon, a kiknek gondolatai ne kalandoznának át a távolba, abba a világba, a hol egy sziv dobog értők, a hol talán egy testvérök, egy rokonuk, egy barátjuk él.

Üdvözlét, kézzserítést az, a melyet Amerikából küldenek az itt következő lapok az anyaországban élőknek. Honfitárs hozta létre technikai tökélyvel ezeket a pompás lapokat, a melyek nemcsak Amerika csodavilágát mutatják minden nagyszerű szép alakulásával, de eleven és vonzó leírásokban a szellemnek a városoknak és helységeknek keleten, nyugaton, délen és északon, a hol honfitársaink élnek, az új világban!

Ezen diszmű 16 hetenkénti füzetekben 16 gyönyörű képesföld alatt csak 40 krért kerül kiadásra és Magyarországon mindenütt kapható úgy magyar, mint német szövegben.

Legujabb hírek.

Az özvegytrónörökösné a Balatonon.

Budapest, július 6. Stefánia özvegy trónörökösné július hó 7-én kíséretével együtt Siófokra érkezik, honnan gőzhajón egy napi tartózkodásra tovább utazik Balatonfüredre. Július hó 9-én Balatonföldváron keresztül hosszabb tartózkodásra ismét Siófokra tér vissza. Innen a kir. hercegnő nagy balatoni kirándulásokot fog tenni. A kirándulásokra a Baross gőzhajót 11 napra már ki is bérelték.

Az osztrák parlament feloszlatása

Bécs, július 6. Több oldalról megerősítik azt a hírt, hogy az osztrák parlamentet szeptemberben feloszlatják és rögtön azután kitűzik az új választásokat, hogy az újra összeülő parlament megkezdhesse Magyarországgal a kiegyezési tárgyalásokat. — A mai bécsi jelentés a „B. H.” szerint újból valószínűvé teszi, hogy októberben mégis lesz általános választás Magyarországon is s hogy Magyarországon is új parlament köti meg Ausztriával a kiegyezést.

Földrengés Ciprus szigetén.

Budapest, július 6. Ciprus szigetén folytonosan heves földrengés van. Limasszolban általános a rémület. A lakosságot, a kormányhivatalt, a bank- és a táviróhivatalt sátrokban helyezték el.

Táviratok

A tanügyi kongresszus.

Budapest, július 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt kezdődött a katolikus tanítók nagygyűlése, melyet a tanítók új millenniumi zászlajának felavatása előzött meg. A zászlót Hornig veszprémi püspök szentelte be, ki rövid beszédét e szavakkal kezdte meg: Ezen zászló — ugymond — a katolikus tanító-ság hivatásának es-méjét képviseli.

Ezután kezdetét vette a nagygyűlés, melyet ugyancsak Hornig püspök nyitott meg lelkes beszéddel, fejtegetve a jelen összejövetel célját, a mely felé a katolikus tanítónak törekednie kell, és a mely eszközökkel elérik, hogy a gyermek lelkébe beoltják minden szentnek, igaznak,

szépnek, jónak, fenköntnek és nemesnek fogalmát egyaránt, mert a katolikus tanítók hivatása, hogy az ifjúságot jó keresztényekké, becsületes emberekké és derék honpolgárokká neveljék.

A nemes hevű megnyitó beszédet perczekig tartó taps és zajos éljenzés követte, mire megválasztották a tisztviselői kart.

Ezután hódoló táviratokat küldöttek ő felségéhez, XII. Leo pápához. Vaszary Kólos hercegprímáshoz, majd Péterffy Sándor volt tanítóképezdei igazgató lelkes szavakban üdvözli a kongresszust kívánva, hogy minden magyarországi tanító templommá avassa az iskoláját.

Hornig püspök meleg szavakkal köszönetét fejezi ki Péterffynek érdeklődéséért, mire Komlossy kanonok mondott nagy hatású lendületes beszédet.

Ezután az ügyrend megállapítása következett, majd Dreiniger adai tanító tartott előadást a revidéált népiskolai tervéről. A felolvasás után az ülés véget ért.

Az orosz valuta.

Budapest, július 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szeni-Pétervárról sürgönyzik, az államtanács az arany-valuta mellett döntött.

Az idő.

Budapest, július 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A legtöbb meteorológiai intézet mai távirata szerint emelkedő hőmérséklettel száraz idő várható. Tegnap a Dunántúli kivételével az egész országban esett.

A műbor Magyarországon

Budapest, július 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fiuméből jelentik: Mit után ismételtén előfordult, hogy az osztrák műborokat Fiumén át küldik Magyarországra, a kereskedelmi kamara kérelmet intézett a magyar kereskedelmi miniszterhez, melyben sürgős intézkedést kér.

Nyiltér.*

Tekintetes

Vizák János urnak

Budapesten.

Legnagyobb készséggel igazolom, hogy az Öntől beszerzett, Ön által gyártott négy db. számarzó készülék, a czélnak tökéletesen megfelel a mennyiben a gabonát a számból tisztán kiszemeli, úgy, hogy ez által rendkívüli megtakarítást eszközöl. Azon igérettel, hogy gyártmányát legmelegebben ajánlani fogom, maradtam Csókán, 1896. június 29.

teljes tisztelettel:

Tábori Miksa,

uradalmi számtartó.

633-31

Mérték szerinti megrendelésre készülő mindennemű toltétek.	Selymek, kelmék, díszítések.
<p>GRÜNBAUM VILMOS NŐI-RUHA-TERME NAGYBECSKEREKEN.</p>	
<p>KÉSZLETI RAKTÁRON: BÁRBONY-, SZÖVET- és SELYEM-GALLÉROK, JAQUETTEK, COSTUMEK, SELYEM- és SZÖVET BLUZOK, HÁZI-RUHÁK, GYERMEK-RUHÁK és FELÖLTŐK.</p>	
<p>◆ Diszítések, selymek, és kelmék eladatnak. ◆</p>	

531-x.66

* Az e rovat alatt köröztékért nem vállal felelősséget a szerk.

H i r d e t é s e k.

5949. kig. szám. 1896.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Valkány községében lemondás folytán megüresedett községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A szülésznő javadalmazása 80 frt törzsfizetés és minden szülési esetenél 1 frt díj.

Felhívtnak mindazok, kik az üresedésben levő állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt, kellőleg okmányokkal, nyelvismeretüket igazoló kérvényüket július hó 31-ig alosírottnál annál inkább mutassák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyszentmiklós, 1896. évi június hó 30-án.

631-3-2

Hadffy,
főszolgabíró.

1261. szám. 896.

622-3-2

Árverési hirdetmény.

Az alulírott községi előljáróság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község határabani vadászati jog folyó évi szeptember hó 5-én délelőtti 10 órakor a községi irodában megtartandó árverés alkalmával hat évre fog haszonbérbe adni. Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órákban betekintheők.

Borcsán, 1896. évi június hó 30-án.

A község előljárósága.

1135. sz. kig. 1896

Hirdetmény.

Bobda község képviselőtestülete a határában (ezirka 800 hold) levő fő- és dűlőutak kimérését, a szántóföldek tényleges birtok szerinti részletzését és egy határtérkép szerkesztését határozta el. Felkértenek munkára reflektálók ajánlataikkal f. évi július hó 30-ig fenti község előljáróságához fordulni.

Bobdán 1896. évi június hó 30-án.

626-3,2

Az előljáróság.

6359. köz. szám. 1896.

630-2-1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye nagyikikindai járáshoz tartozó Szaján községben a jegyzői állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot nyitattik.

Ezen állás 600 frt évi fizetés, 40 frt irada- és 40 frt utiállánnyal, — továbbá szabad lakás, az ahhoz tartozó kerthasználat, és a magánmunkálatokért járó és szabályrendeletileg megállapított díjakkal van javadalmazva.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy törvényszerű képe- sítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alosírottnál folyó évi július hó 25-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a netán később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagy-Kikindán, 1896. évi június hó 30-án.

Grób Béla,
főszolgabíró.

L a k á s,

mely egy igen szép utczei és egy udvari külön bejáratu szobából, áll s

irodai helyiségnek

is igen alkalmas — bérbeadatik.

Bővebbet a tulajdonosnál **Nádor-utca 8 szám alatt.**

4759. sz. kig. 1896.

A csenei járási főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

Csene székhelyvel Szerb Csene, Horvát Csene, Aurelháza, Ujvár, Öregfalu, Tamásfalva, Szerb-Klári és Horvát-Klári községekből álló körállatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állással 500 frt évi fizetés, szabályrendeletileg megállapított díjak székhelyen teljesítendő husszemle utáni jövedelem és hivatalos köruton szabad fuvarból álló javadalmazás van egybekötve.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint elméleti képzettségüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi augusztus hó 3-ig küldjék be.

Csene, 1896. évi július hó 1-én.

Uzbasich Gáspár
főszolgabíró.

629-3.1

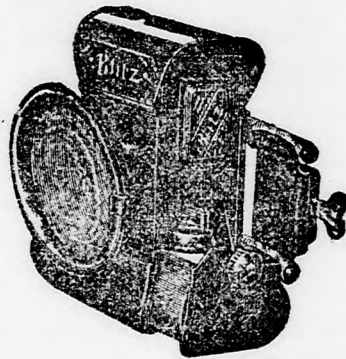
Keresek

egy jó forgalmu

szatócs-üzletet.

Manheim Sándor,
Kis-Zombor.

632-1.1

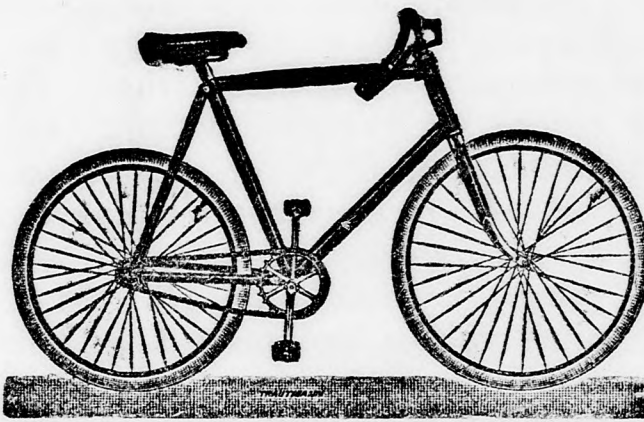

1896.

minták

csak elsőrendű gyártmányok.

„Phänomen“, „Swift-Steyr“, „Premier“
helical-csővel (angol gyártmány),

„Damensafety“, „Tandem“.

Továbbá lámpások, hangrangok, cyclo-méterek, stb. mindig raktáron.

NOVÁK J. G.-nél

Nagy-Becskereken. 219-28.18

Javitások pontosan eszközöltenek.

H i r d e t é s e k

felvétetnek

e lap kiadóhivatalban.